

Kisebb szerzetes-lovagrendek

SPANYOL ALAPÍTÁSÚ RENDEK

Calatrava

- 1158 alapítás: Diego Velázquez, ciszterci szerzetes hatására Fitero-i (Navarra) szerzetesek militáns konfraternitást hoznak létre a III. Sanchótól kapott városban, Calatravában (a toledói érsek iursidictiója alá kerülnek)
- regula: a ciszterci szabályzatot követték
- 1164 pápai megerősítés
- adminisztratív alapegység: *encomienda* (=preceptorium)
- 1193 elveszítik Calatravát, a rend székhelyét – 1210 Zurita – 1212-ben visszaszerzik Calatravát
- 1219 megalapítják a rend női ágát (Szent Félix, Amayához közel)
- a középkor végére: 56 preceptorium 16 perjelségbe szervezve

Santiago (Szent Jakab Militiája)

- eredetileg: militáns konfraternitás (*Fratres de Cáceres*), akiknek II. Ferdinánd León-i uralkodó az Estramaduras tartományban lévő Cáceres erődítményt adományozta 1170-ben; eredeti cél: a Santiagoba menő zarándokok támogatása
- szabályzat: Szt. Ágoston reguláját követték; hármasság fogadalom (+”házassági szüzesség”)
- rendi hierarchia: a nagymester kormányzott a „tizenhármakkal” (*Trecenezago*)+nagy preceptor
- adminisztratív alapegység: *encomienda* (=preceptorium)
- tekintélyes birtokadományok szerte Európában
- militáns szerep: Reconquista
- egyéb tevékenység: a visszaszerzett földekre történő telepítő tevékenység (északról)

Montjoy (Montegaudio)

- 1173 alapítás: Roderick, Sarria grófja, célja: határvárak (Alfambra, Villel, Castellote) védelme; II. Alfonz aragón uralkodó nem akarta a “nagy rendekre bízni”
- 1188-ban be akarták olvasztani a templomos rendbe, de végül a Szent Megváltó Ispotályos rend része lette
- 1195 beolvad a templomos rendbe

Alcántara

- 1156–1176 alapítás/előzmény: Suero és Gómez Fernandez (Salamanca) alapít egy konfraternitást
- 1177 pápai megerősítés (de még nincs regula!)
- 1183 a bencés regulát követik (1213-tól pápai engedély nélkül a ciszterci szabályzatot követik)
- a Reconquistán túl, beháborúkba is beavatkoznak

Szent Megváltó Ispotályos rendje

- 1188 előtt: alapítás: II. Alfonz aragón uralkodó hozta létre Teruelben, a keresztény foglyok kiváltására (irgalmas rend)
- 1188-ban összeolvadt a Mountjoy renddel

San Jorge de Alfama

- 1201 alapítás: II. Pedro aragón uralkodó hozta létre testvérületként

- 1363 pápai jóváhagyást csak ekkor nyert
- 1401 XIII. Benedek ellenpápa összeolvasztja a Montesa renddel

Szűz Mária Irgalmas rendje

- 1218 alapítás: Pedro Nolasco (Barcelona): a keresztény foglyok támogatására és a fogságból való kiváltására jött létre: konfraternitás (mindvégig megőrizte laikus jellegét)
- Szt. Ágoston reguláját követték (1272-ben foglalták írásba a rend alapszabályait)

Montesa

- 1312 után, a templomos rend feloszlását követően alapították
- célja: a templomos javak és rendtagok átvétele
- 1317 pápai megerősítés (XXII. János)
- regula: a ciszterci szabályzatot követik
- 1401 XIII. Benedek ellenpápa beolvasztja a San Jorge de Alfama rendet
- a Reconquistában marginális szerepet játszott

PORTUGÁL ALAPÍTÁSÚ RENDEK

Avis

- 1176 *Évora Militia* konfraternitás (a benedeki regulát követi)
- 1187-től a Calatrava rend „filiájaként” működik (ekkortól a ciszterci regulát követik)
- 1211-ben II. Alfonz portugál uralkodótól megkapják Aviz erődjét; 1223–24-ben áthelyezik ide a központjukat (ekkor veszi fel a rend az Avis nevet)
- 1214-ig a Calatrava rend ágaként kezelik
- a portugál Reconquista befejezéséig (Algarve, 1249) komoly földadományokat kapnak

Krisztus rendje (Orden de Cristo)

- 1319 alapítás: Mi Urunk Jézus Krisztus Rendje (I. Dénes portugál uralkodó; cf. II. Jakab aragón u.)
- célja: a templomos javak és rendtagok átvétele portugál területeken
- 1357-ben Tomarba, a korábbi templomos központba teszik át székhelyüket

EGYÉB RENDEK

Livóniai kardtestvérek rendje

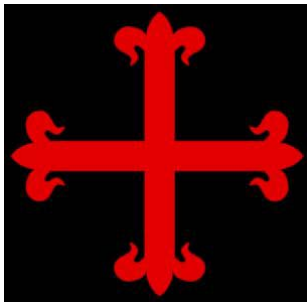
- 1202 alapítás: Albert von Buxhöden, rigai püspök
- szabályzat: a templomos regulát követték
- 1236 súlyos vereséget szenvednek a litvánoktól
- 1237 egyesülnek a Német Lovagrenddel

Dobrzyn rend

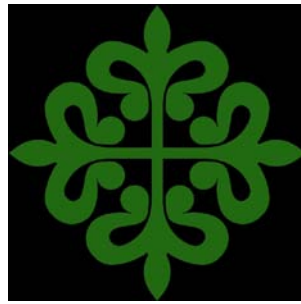
- 1222 alapítás: Kujávia és Plock püspökei toborozták német világi lovagokból
- célja: pogányok elleni harc, de nem volt elég hatékony tevékenységük
- 1235 beolvasztják a Német Lovagrendbe

Akkói Szt. Tamás rend

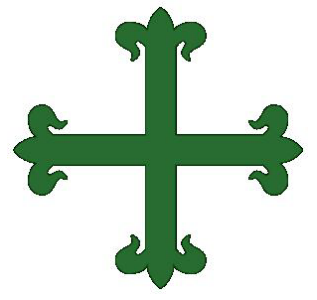
- 1227/28 alapítás: Peter of Roches, Winchester püspöke
- az akkói Szt. Tamás ispotály kanonokjainak munkáját serkentendő jött létre a testület

Calatrava

Alcantara

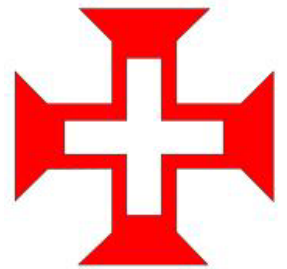
Avis

Montesa

Montjoy

Krisztus rendje

Szt. Lázár rend

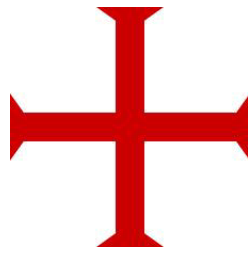
Johanniták

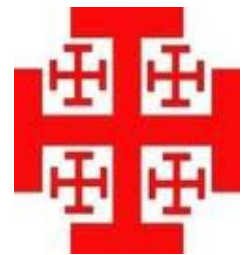
Német Lovagrend

Santiago

Templomosok

Szent Sír kanonokrend